

Nebezpečné napodobeniny

Obchod s falšovanými výrobkami, ktoré predstavujú zdravotné, bezpečnostné a environmentálne riziká

ZHRNUTIE

V tejto štúdii sa kvantitatívne hodnotí rozsah a trendy obchodu s falšovanými výrobkami, ktoré predstavujú riziko pre zdravie, bezpečnosť a životné prostredie. Vychádza z analýzy jedinečného medzinárodného súboru údajov o výrobkoch zabavených colnými orgánmi a z iných údajov o presadzovaní právnych predpisov v kombinácii so štruktúrovanými rozhovormi s odborníkmi na presadzovanie práva.

V zásade je všetok falšovaný tovar rizikový a môže pre používateľov predstavovať určité riziko. S cieľom zohľadniť rôzne stupne rizika sa v štúdii uvádzajú dva konkrétne prístupy na určenie rozsahu toho, čo predstavujú nebezpečné falšované výrobky.

V rámci širokého prístupu sa zohľadňuje tovar, ktorý musí spĺňať konkrétne bezpečnostné normy a/alebo patrí do rozsahu pôsobnosti Amerického úradu pre potraviny a lieky (US Food and Drugs Administration) a/alebo ktorý je predmetom návrhu zákona Spojených štátov amerických – SHOP SAFE ACT (zákon o nakupovaní bezpečných výrobkov). Pri použití tohto prístupu sa zistilo, že ako nebezpečné napodobeniny sa najčastejšie vyskytujú odevné výrobky, náhradné automobilové diely, optické a lekárske prístroje, ako aj farmaceutiká.

Čína a Hongkong (Čína) sú najväčší identifikovaní vývozcovia nebezpečných napodobení, ktoré predstavujú viac ako tri štvrtiny prípadov zhabania výrobkov. Poštové balíky, ktoré sú výsledkom rastúcej popularity elektronického obchodu, sú najbežnejšou metódou prepravy nebezpečných napodobení, čo výrazne komplikuje postupy skríningu a odhaľovania a znižuje riziko odhalenia a uloženia sankcií. Európska únia a Spojené štáty boli hlavné miesta doručenia malých balíkov obsahujúcich nebezpečný tovar. Pokiaľ však ide o hodnotu zabavených výrobkov, jednoznačne dominujú zásielky prepravované po mori ako hromadný náklad. Rozloženie miest určenia nebezpečných napodobení prepravovaných po mori bolo rôzne, pričom na vrchole zoznamu sa nachádzali krajiny v Perzskom zálive.

Cielenejší a užší prístup sa zameriava len na kategórie potravín, farmaceutík, kozmetických výrobkov a kategórie tovaru, ktoré boli najčastejšie predmetom bezpečnostného varovania a stiahnutia z trhu. Z tohto prístupu vyplýva, že najbežnejšími kategóriami výrobkov v rámci nebezpečných falšovaných výrobkov boli parfumy a kozmetické výrobky, odevy, hračky, automobilové náhradné diely a farmaceutiká. Väčšina týchto tovarov pochádzala z Číny (55 % celosvetového množstva tovarov zabavených colnými orgánmi) a Hongkongu (Čína) (19 %). 60 % nebezpečných tovarov zabavených colnými orgánmi bolo zaslaných poštou, zatiaľ čo hlavným prepravným spôsobom z hľadiska hodnoty zabavených výrobkov bolo more.

Online predaj predstavoval 60 % celosvetového množstva nebezpečných tovarov určených pre EÚ, ktoré zabavili colné orgány. Pokiaľ však ide o hodnotu zabavených tovarov, predstavovali len malý podiel. Medzi najbežnejšie nebezpečné falšované výrobky, ktoré sa objednávali online, patrili kozmetické výrobky, po nich nasledovali odevy, hračky a náhradné automobilové diely. Väčšina týchto tovarov (75 %) bola prepravená z Číny.

Pandémia COVID-19 ovplyvnila obchod s nebezpečným falšovaným tovarom, pričom vo väčšine prípadov kríza zhoršila existujúce trendy. Týka sa to najmä falšovaných liekov a iných vysokorizikových odvetví výrobkov, napríklad alkoholu, kde narušené dodávateľské reťazce a presun dopytu vytvorili nový potenciál pre trestnú činnosť. Tento celkový prudký nárast falšovaných výrobkov sa však netýkal len liekov a osobných ochranných prostriedkov (OOP), ale aj mnohých ďalších tovarov, ktoré môžu tiež predstavovať zdravotné a bezpečnostné riziká, vrátane spotrebného tovaru a náhradných dielov.

Na pochopenie rizika, ktoré predstavuje obchod s nebezpečným falšovaným a pirátskym tovarom, a na boj proti nemu potrebujú vlády aktuálne informácie o jeho rozmeroch, rozsahu a trendoch. Táto štúdia je súčasťou úsilia zameraného na nepretržité monitorovanie s cieľom podporiť prípravu politických opatrení a presadzovanie práva.